

УДК 61:378

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У КДМУ ІМЕНІ С. І. ГЕОРГІЄВСЬКОГО

А. А. Бабанін, О. О. Притуло, Н. Г. Дєдович, Н. Ю. Сивицька

Державна установа “Кримський державний медичний університет імені С. І. Георгієвського”

EXPERIENCE OF INTRODUCING THE CREDIT-TRANSFER SYSTEM OF ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS IN CSMU BY S. I. HEORHIYEVSKYI

A. A. Babanin, O. O. Prytulo, N. H. Diedovych, N. Yu. Syvytska

State Institution “Crimean State Medical University by S. I. Heorhiyevskiy”

Запровадження кредитно-модульної системи зумовило зміни в організації навчального процесу у КДМУ. На кафедрах університету акцент зроблено на створенні умов для формування клінічного мислення студента під час практичних занять, оволодіння практичними навичками, та на організацію об'єктивної системи оцінювання студентів.

The introduction of the credit-transfer system caused changes in the educational process of CSMU. The departments of the University focused their attention on arrangement of conditions for formation of clinical reasoning and clinical judgement of students at practical classes, acquiring practical skills by students, and formation of objective system of evaluation of students' knowledge and skills.

Вступ. Приєднання нашої держави до Болонського процесу вимагає інтеграції вищої професійної освіти в європейські та світові освітні структури за умови збереження та розвитку досягнень і традицій вищої медичної національної школи України.

Така інтеграція передбачає модернізацію та реформування системи вищої освіти, основною метою якої є формування потенціалу, достатнього для підготовки кваліфікованого спеціаліста, конкурентоспроможного на ринку праці, який володіє арсеналом інформаційно-комунікативних технологій на рівні світових стандартів, здатний до постійного професійного зростання, мобільності, сповідує й демонструє інноваційну та творчу активність.

Принциповими положеннями кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) є наступне: відсутність екзаменаційних сесій, що має підвищити мотивацію студентів до навчання; уведення залікових одиниць відповідно за шкалою Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS); оцінювання за багатобальною шкалою успішності та ранжування студентів після закінчення вивчення дисципліни [1]. При цьому умовами ефективності навчання виступають упорядкованість і систематичність підготовки студентів до занять протягом семестру.

Основна частина. З вересня 2005 року у КДМУ, як і в інших медичних ВНЗ України, організація на-

вчального процесу зазнала реформування. За минулі роки університет набув певного досвіду в організації навчального процесу, що базується на принципах кредитно-модульної системи. Упровадженню кредитно-модульної системи організації навчального процесу на кафедрах університету передувала значна підготовча робота. З 2005 року для викладачів і завучів кафедр регулярно проводяться навчально-методичні семінари щодо організації навчального процесу на принципах КМСОНП.

Була проведена реорганізація клінічних кафедр шляхом об'єднання кафедр факультетських і госпітальних дисциплін, керуючись структурою нового навчального плану (наказ МОЗ України № 52 від 31.01.2005 р.). Таким чином, на сьогодні в університеті існують такі кафедри: внутрішньої медицини № 1, № 2 і № 3, хірургії № 1 і № 2, дитячих хвороб з курсом дитячих інфекційних хвороб. Позитивним фактом такого об'єднання очікується покращення якості навчання студентів при наскрізній програмі підготовки з даних дисциплін. Викладачі об'єднаних кафедр несуть відповідальність за якість підготовки студента, починаючи з 4 курсу і закінчуючи перевіркою знань й умінь на комплексному практично-орієнтованому державному іспиті.

Виконуючи Наскрізну програму підготовки студентів медичних факультетів для оволодіння прак-

© А. А. Бабанін, О. О. Притуло, Н. Г. Дєдович, Н. Ю. Сивицька

тичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю “Загальна практика – сімейна медицина” (2011 рік), на клінічних кафедрах акцент зроблено на створенні умов для оволодіння практичними навичками біля ліжка хворого. Для самостійної роботи студентів під час самопідготовки наказом ректора (№ 463у від 05.12.2012 р.) було створено “Відділ виробничої практики з навчально- тренінговим центром практичних навичок”. Навчально-тренінговий центр укомплектовано необхідними манекенами та фантомами.

Формою індивідуального обліку засвоєння студентами практичних навичок у КДМУ затверджена Залікова книжка практичних навичок. Для цього проводилась велика підготовча робота: обговорення методик і навичок відбувалось на клінічних кафедрах, на засіданнях профільних методичних комісій, на Центральній методичній та вченій раді університету. У Залікову книжку практичних навичок після обговорення було внесено клінічні дисципліни 3-го курсу: пропедевтика внутрішніх хвороб, пропедевтика педіатрії, загальна хірургія.

На 4–6 курсах з 2008–09 навчального року розклад занять складається за модульно-цикловим принципом відповідно до наказу МОЗ України № 52 від 31.01.2005 р. При цьому на початку кожного семестру проводиться читання лекцій. Це дозволяє студентам бути підготовленими до початку практичних занять у межах лекційного курсу, а викладачам здійснювати підсумковий модульний контроль у повному обсязі дисципліни. Проведення практичних занять на 4–5 курсах відбувається за потоками протягом 5 академічних годин у першу (8.00 – 12.00) або другу (12.30 – 16.30) зміну, на 6-му курсі протягом 7 годин (9.00 – 15.12). Перевага цієї моделі полягає в тому, що відпадає потреба в кількаразових переміщеннях студентів з кафедр до лекційних корпусів. Таким чином студенти мають достатньо вільного часу для самопідготовки, виконання індивідуальних творчих завдань, для роботи в наукових студентських гуртках.

У структурі практичних занять на клінічних кафедрах КДМУ зберігається традиційна академічна система підготовки студентів з курацією хворих, обговорення й захист клінічних історій хвороб, розбір ситуаційних завдань, а також тестових завдань типу “Крок-2”. На

кожній кафедрі розроблено уніфіковані критерії оцінювання студентів за традиційною та багатобальною шкалою з урахуванням різноманітних видів завдань, які виконувалися протягом тематичного заняття.

На підсумковому модульному контрольному занятті проводиться комплексна перевірка не тільки теоретичних знань, але й практичних навичок обстеження хворого. Під час співбесіди за контрольними питаннями викладач перевіряє рівень формування клінічного мислення студента, уміння використовувати клінічні, лабораторні та інструментальні дані для обґрунтування діагнозу. При навчанні студентів враховуються сучасні Протоколи надання медичної допомоги, затверджені МОЗ України.

На кафедрах університету на основі типових програм розроблено робочі навчальні програми й необхідну методичну документацію українською та англійською мовами. Єдина інформаційна база закладу (внутрішній WEB-сайт) дозволяє взаємно користуватися інформацією різних кафедр і є основою для здійснення інтеграції навчального процесу на міжкафедральному рівні.

У зв’язку з навчанням у КДМУ великої кількості іноземних студентів, була проведена велика робота щодо підготовки методичних матеріалів та організації навчання англійською мовою на засадах КМСОНП, придбана сучасна навчальна література, у тому числі на електронних носіях.

У КДМУ розроблено та запроваджено сучасні форми навчально-облікової документації згідно з рекомендаціями робочої групи МОЗ України. Інформаційно-аналітичний відділ постійно вдосконалює програму “Контингент” відповідно до вимог МОЗ України щодо ведення обліково-звітної документації з КМСОНП, проведення ранжування студентів, складання наказів тощо.

Висновок. Усе вищезазначене дозволило зробити перехід навчання на кредитно-модульну систему організованим, прозорим та об’єктивним. При цьому в КДМУ зберігаються і підтримуються традиції академічної підготовки лікарів. Таким чином, сучасні методи організації навчального процесу спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів, розвиток клінічного мислення на досягнення кінцевої мети навчання – підготовку кваліфікованого конкурентоспроможного спеціаліста.

Література

1. Медична освіта у світі та в Україні / [Ю. В. Поляченко,

В. Г. Передерій, О. П. Волосовець та ін.]. – К., 2005. – 383 с.